

AGDER
fylkeskommune

Ny nasjonal satsning på friluftslivskartlegging

Økt kunnskap om arealer til friluftsliv i Agder

Prosjektskisse

Innholdsfortegnelse

1.1	Ny nasjonal satsning på friluftslivskartlegging	3
1.1.1	Tilskuddsordning fra Miljødirektoratet:.....	3
1.1.2	Politisk forankring	4
1.1.3	Metode	4
1.2	Delprosjekt 1: Regional kartlegging	5
1.2.1	Regional kartlegging av store regionale friluftsområder og turruter i Agder fylkeskommune	5
1.3	Delprosjekt 2: Kommunal kartlegging	6
1.3.1	Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i kommunene	6
1.3.2	Status verdsetting og kartlegging av friluftsområder i Agder	6
1.4	Delprosjekt 3: Friluftslivets ferdselsårer	8
1.4.1	Utarbeidelse av kommunale og interkommunale planer for friluftslivets ferdselsårer	8
1.5	Ressursbruk og finansiering:.....	9

1.1 Ny nasjonal satsning på friluftslivskartlegging

Satsing: Økt kunnskap om arealer til friluftsliv

Våre arealer er blant samfunnets viktige fellesressurser, og arealene er under press. Nedbygging, forbruk av ressurser og klimaendringer endrer omgivelsene våre. For å kunne ta hensyn til, planlegge og forvalte arealene på en bærekraftig måte er det viktig med tilgjengelig og anvendelig kunnskap.

For å kunne utøve friluftsliv, trengs attraktive og varierte natur- og friluftslivsområder. Det skal være enkelt for folk å utøve friluftsliv som en helsefremmende og trivselsskapende aktivitet i hverdagen. Da må avstanden til tilrettelagte friluftslivsområder og ferdselsårer for friluftsliv være kort. Dette omtales gjerne som nærfriluftslivet. Samtidig er det viktig å ta vare på de villmarkspregede natur- og friluftslivsområdene, som gjerne kjennetegnes ved at de har liten grad av tilrettelegging for friluftsliv men som byr på store opplevelseskvaliteter. Både nærfriluftslivsområdene og de mer villmarkspregede natur- og friluftslivsområdene har gjennom mange år vært utsatt for utbyggingspress.

For å ta vare på viktige natur- og friluftslivsområder, er det avgjørende med god kunnskap om hvor områdene ligger og hvilke kvaliteter og friluftslivsverdier de ulike områdene har.

Miljødirektoratet har lansert en nasjonal satsning på kartlegging av friluftslivsområder. Dette gjelder både kartlegging av regionale friluftslivsområder i regi av fylkeskommunene, og kommunal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i regi av kommunene.

Det overordna målet for den nasjonale satsningen er å sikre et kunnskapsgrunnlag om friluftslivsområder som er oppdatert, lett tilgjengelig og som kan brukes aktivt av alle som jobber med arealforvaltning.

1.1.1 Tilskuddsordning fra Miljødirektoratet:

Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget om friluftslivsområder med tanke på en mer enhetlig og planmessig forvaltning av friluftslivsområdene. Tilskuddsordningen skal også bidra til en planmessig utvikling og mer enhetlig forvaltning av friluftslivets ferdselsårer.

Fylkeskommuner kan søke om tilskudd til:

- Prosjektledelse og koordinering av kommunal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder
- Prosjektledelse og koordinering av kommunal planlegging av friluftslivets ferdselsårer
- Gjennomføring av regional kartlegging av friluftslivsområder

Kommuner kan søke tilskudd til:

- Gjennomføring av kommunal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder
- Utarbeidelse av kommunale og interkommunale planer for friluftslivets ferdselsårer

1.1.2 Politisk forankring

Satsning på arbeidet med kartlegging og verdsetting er politisk forankret i regional plan for fysisk aktive liv, vedtatt av fylkestinget 11.des 2024. Handlingsprogrammet sier at fylkeskommunen skal starte opp med kartlegging av regionale friluftsområder innen 2027 og at alle kommunene skal sette i gang med kartlegging og verdsetting av friluftsområder innen 2027.

Mål: «Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.»

Satsningen er forankret i regional plan for fysisk aktive liv i Agder,

Strategi: Kommuner og fylkeskommunen samarbeider faglig og økonomisk om kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

Handlingsprogram 2025-2030:

- Tiltak: Alle kommuner gjennomfører og oppdaterer kartlegging og verdsetting av friluftsområder innen 2027.
- Tiltak: Fylkeskommunen igangsetter kartlegging og verdsetting av regionale friluftslivsområder innen 2027.

1.1.3 Metode

Miljødirektoratet har utviklet en metodikk for å gjennomføre regional friluftslivkartlegging. Det vil si å identifisere, avgrense og beskrive store friluftslivsområder og turruter av regional betydning. Formålet er å se på helheten og sammenhenger, gjerne over administrative grenser.

Det er utviklet et nytt [kartverktøy](#) som skal benyttes i kartleggingen.

Miljødirektoratet har også revidert veilederen for kommunal friluftslivskartlegging:

M98-2013 *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*. Den nye veilederen er tilgjengelig på Miljødirektoratet sine nettsider: [Veileder: Kartlegge og verdsette friluftslivsområder - miljødirektoratet.no](#)

1.2 Delprosjekt 1: Regional kartlegging

1.2.1 Regional kartlegging av store regionale friluftsområder og turruter i Agder fylkeskommune

Metodikk: Regional kartlegging av friluftsområder i Agder i henhold til [Miljødirektoratets veileder M-3108](#).

Digitalisering: leveranse til naturbase.

2026: Forarbeid: Politisk og administrativ forankring, analyse og innsikt, kartlegge kunnskapsbehov og skaffe kunnskap.

2027: Kartlegging, forankring/vedtak, innlegging i naturbase.

Se egen prosjektplan for regional kartlegging

1.3 Delprosjekt 2: Kommunal kartlegging

1.3.1 Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i kommunene

- Kommunal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder - revisjon
- Kommunal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder - nykartlegging
- Tilskudd fra Miljødirektoratet via fylkeskommunen, med minst 50 % egeninnsats

Metodikk: Følge gjeldende veileder: [Veileder M-3133 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder](#) som er en revidert versjon av tidligere veileder M-98/2013 og oppdaterte retningslinjer

Digitalisering: Leveranse til Naturbase.no.

Tidsplan:

2026: Agder fylkeskommune koordinerer arbeidet og er legge til rette for at kommunene kan gjennomføre kartlegging i egen kommune. Forankring i kommuner, etablere kommunale prosjektgrupper og legge plan for gjennomføring, analyse og innsikt- klargjøre kunnskapsgrunnlag og gjennomføre opplæring i kartverktøy. Motivere kommuner til å utarbeide prosjektplaner for kartlegginger i egen kommune og søke tilskudd til gjennomføring av kartlegging og verdsetting i 2027 (2028-2030).

2027: Kommuner søker tilskudd og gjennomfører kartlegging og verdsetting, både revidering og nyregistrering

2028: Kommuner søker tilskudd og gjennomfører kartlegging og verdsetting, både revidering og nyregistrering

2029: Kommuner søker tilskudd og gjennomfører kartlegging og verdsetting, både revidering og nyregistrering

1.3.2 Status verdsetting og kartlegging av friluftsområder i Agder

I Agder har 15 av 25 kommuner gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i tråd med Miljødirektoratet sin veileder M98-2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Formålet med datasettet er å gi en oversikt over hvilke områder som er viktige for allmennhetens friluftsliv, og at det samtidig skal være lett å redegjøre for hvilke vurderinger og kriterier som er lagt til grunn for arbeidet. De fleste kystkommunene har blitt vurdert. Unntaket er Kristiansand kommune hvor gamle Songdalen kommune har blitt kartlagt, mens Søgne og gamle Kristiansand ikke har gjennomført kartlegging av sine friluftslivsområder. Utover dette

er det mange av innlandskommunene som ikke tilbyr offentlig kartgrunnlag om friluftslivsverdiene i kommunene. Årsakene er flere. Enkelte kommuner (dvs. Evje og Hornnes, Bygland, Åmli, Iveland, Valle, Bykle, Åseral) ønsker ikke denne typen kunnskapsgrunnlag, mens Hægebostad, Vennesla, Kristiansand og Sirdal ikke har gjennomført arbeidet. På grunn av forskjeller mellom kommunene når det gjelder om og til dels hvordan kartleggingen og verdsettingen har blitt gjennomført, har et datasett over regionale friluftslivsområder blitt etterlyst – blant annet av Miljødirektoratet i forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for Nasjonal ramme for vindkraft.

For gamle Vest-Agder gjennomførte fylkeskommunen i 2014 en kartlegging av regionale friluftslivsområder på tvers av alle Vest-Agder-kommunene etter en lignende metodikk som på kommunalt nivå. Det har ikke blitt gjort tilsvarende i gamle Aust-Agder. Pr. i dag mangler det en helhetlig og fullstendig kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde for hele fylket.

Status er hentet fra [kunnskapsgrunnlag fysisk aktive liv: 2024-2034](#)

1.4 Delprosjekt 3: Friluftslivets ferdselsårer

1.4.1 Utarbeidelse av kommunale og interkommunale planer for friluftslivets ferdselsårer

Dette er en videreføring av det nasjonale prosjektet «friluftslivets ferdselsårer» som ble startet opp av Miljødirektoratet i 2019 og avsluttet i 2025. Målet var at kommunene skulle lage planer for friluftslivets ferdselsårer i egen kommune (kalles også sti- og løypeplan). Prosjektet var en oppfølging av [Handlingsplan for friluftsliv](#), med formål om å planlegge, skilte, få kartfestet og tilgjengeliggjøre et sammenhengende nettverk av ferdselsårer i kommunene.

I Agder fylkeskommune har 8 kommuner vedtatt plan. Ytterligere 9 kommuner har fått tilsagn om tilskudd og vil ferdigstille plan i løpet av 2026.

Et mulig fremtidig prosjekt er «Regional plan for ferdselsårer i SVR». Avventer arbeidet med revidering av Heiplanen og en vedtatt tiltaksplan.

Finansiering: Kommunene kan søke tilskudd fra Miljødirektoratet via fylkeskommunen, med minst 50 % egeninnsats. Fylkeskommunen vil bruke 10% ressurs på koordinere og følge opp kommuner som jobber med plan og som ønsker å starte opp med plan i 2026.

Metodikk: Følge gjeldende veileder fra miljødirektoratet (M-1292) i fire faser.

Digitalisering: Skilta, merka og kartfestede traseer skal registreres i nasjonal database for tur- og friluftsruter.

1.5 Ressursbruk og finansiering:

Stipulert tidsbruk fylkeskommunale ressurser til «satsing økt kunnskap om arealer til friluftsliv 2026-2030». Det søkes om tilskudd til satsningen fra miljødirektoratet, søknadsfrist 1.februar 2026.

År	Prosjektledelse kommunal /FF*	Regional kartlegging (%)	Kostnad (kr)	Total
2026	20 %	10 %	380 000	30 %
2027	10 %	30 %	490 000	40 %
2028	10 %	0	145 000	10 %
2029	10 %	0	150 000	10 %
2030	10 %	0	155 000	10 %

*Friluftslivets ferdselsårer

Budsjett og finansieringsplan 2026

Post	Kostnad (kr)
Prosjektledelse (30%) inkl. sosiale kostnader (avrundet)	380 000
Koordinering og reiser	30 000
GIS/kart (egne gis ressurser/kompetanse/kartverket)	50 000
Utstyr	40 000
Sum 2026	500 000

Finansieringskilde	Beløp (kr)
Fylkeskommunen egeninnsats (50%)	250 000
Tilskudd fra miljødirektoratet 2026 (50%)	250 000
Sum	500 000

Lenker:

Kartlegge og verdsette kommunale friluftsområder- kommuneveilederen:
[Veileder: Kartlegge og verdsette friluftslivsområder - miljodirektoratet.no](http://veileder.kartleggeogverdsettefriluftslivsomrader-miljodirektoratet.no)

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

